

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Gospodarske stvari.

O škropljenju trt.

Naši vinogradniki dobro poznajo strupeno roso (peronosporo) in se je tudi po pravici bojijo, kajti ne samo, da more pridelek tekočega leta na množini in dobroti bistveno zmanjšati, da celo uničiti, temveč tudi vinsko trto samo more tako oslabiti, da pogine v krajšem času, kakor od trtne uši, ako ji nismo pravočasno pomagali. Kljub temu se v premnogih slučajih ne izvršuje škropljenje ali se pa isto izvrši površno in ne ob pravem času. Da i tu napredujemo in da se doseže splošno pravilno škropljenje z bakreno — vapneno zmesjo, da vzdramimo iz nebrižnosti tudi one, ki sebi in svojim sosedom silno škodujejo, ker ne škropijo, v to svrhu naj služi sledeči opis o širjenju in razvijanju strupene rose, kako uničuje vinsko trto ter na kakšen način se ji najuspešneje v bran postavimo.

Kakor znano, od meseca junija, časih tudi pozneje, kakršno je vreme, prikažejo se na spodnji strani listov ob žilah sprva ozke proge in med njimi bele lise neki moki podobne, bele plesni, ki se z vsakim dnevom povečajo, druga z drugo združijo in naposled vso spodnjo listno ploskev preprežejo. Na zgornji strani postanejo listi nad napadenimi mesti najpopred rumenkasti, potem rumeno-rujavi, sesukajo se ob robih, posušijo se polagoma in odpadejo. Tudi mlade poganjke, razcvetja in jagode napada plesen in jih istotako pokonča. Brez listov pa ne more ne trta živeti, ne grozdje sladko postati in dozoreti in take zaporedoma več let po strupeni rosi napadene trte se ne morejo uspešno ustavljati drugim nezgodam in poginejo v nekaterih letih.

Med neukimi vinogradniki je često razširjeno mnenje, da to trsno bolezen povzročajo mrzla rosa, megla, preobilica dežja ali celo umetna gnojila in menijo „kakor je prišlo, tako bode prešlo“. To je popolnoma napačno. — Dandanes je žitje strupene rose, opazovano pod drobnogledom, povsem odkrito in znano in se vrši tako-le:

Kali ali trosi strupene rose prezimijo v odpadlih trsnih listih kot tako imenovano „zimsko trosje“. — To zimsko trosje je okovarjeno z močno, trdno kožico, je zelo vztrajno ter tako majhno, da ga je opaziti le z močnim povečalnim steklom. Njegovo število je neizmerno, zakaj v enem samem listu se ga zaredi nad pol drugi milijon.

Kakor vsako rastlinsko bitje, kali tudi ozimno trosje le v dovoljni toploti in vlagi; dolgotrajna vro-

čina ali huda zima ugonobi ozimno trosje. Odtod prikazen, da se strupena rosa v zelo vlažno-toplih spomladih posebno razširjuje.

Ozimno trosje kali v spomladi ter izcimi v kratkem času kaljivo „poletno trosje“. To zelo majhno, nežno in mehko poletno trosje raznosijo vetrovi na vse kraje; na ta način popada trosje na gornjo stran trsnega listja.

V suhem vremenu ohrani poletno trosje kaljivost le 8—10 dni, potem pa pogine; iz tega si vsak lahko raztolmači, zakaj se bolezen v suhih letinah ne more zelo razširjati.

Ako je pa vreme vlažno in ob enem toplo, razdeli se tros v 4—6 urah na 5—8 „roječih trosek“, a vsaka teh trosek zarine se v notranjost lista, kjer se razvije glivično podgobje (nitkovje). Čez 8—10 dni opazimo na spodnji strani lista bele proge, podobne solitrskim marogam na vlažnem zidu (pod povečalnim steklom vidijo se na teh progah cele tratice belkastih glivic). — List porujavi in se posuši. Zakaj?

Škodo povzročuje ta glivica s tem, da njeno podgobje listno staniče razdere ter tako kroženje soka, o kojem glivica živi, prepreči. Glivica se prehrani z rastlinskim sokom na račun lista in ga pokonča tem lažje, ker se neverjetno naglo razmnožuje. (O ogromni razploditvi dobimo pojmo, ako zvemo, da en sam list more zaploditi do pol milijona trosov!) — Glivica sama pa ne pogine istočasno kakor list ali drugi trsovi deli, ki jih je uničila, ampak živi na njih do prihodnje spomladi. O tem času zanese veter njeno seme (zimsko trosje) zopet na mlado listje, da prične z nova svoje v začetku označeno ničvredno delo.

Če si z drobnogledom natančno ogledamo nastopajoče glivične tratice na spodnji strani listov, vidimo mnogo šopkov glivičnih nitic — „trosonosov“ — a na njih hruškicam podobno poletno trosje. To trosje veter na enak način raznaša, kakor ozimno trosje in pride na isti način na zgornjo stran listov.

Ako je listje ob času, ko to poletno trosje pada, z bakreno-vapneno zmesjo že poškrabljeno, pogine trosje na njih in za tak strupeni učinek zadostujejo zelo majhni deli tega sredstva.

Na to lastnost — tu imamo zajedavko v oblasti — se opira pokončevanje trosja z bakreno zmesjo. Vapno dodajamo zaradi tega, da se tekočina bolj prime listnih in trsnih delov in da jo dež ne izpere; tudi kaže vinogradniku očitneje, do kje je škropil.

Iz tega vzroka ne smemo čakati, dokler se bolezni na listju že vidi, temveč s sredstvi proti strupeni rosi, torej s škropljenjem, se bolezen odvrta le s tem največ, da glivični kali, padajoči na gornjo stran listja, tam smrtonosne bakrene spojine že najdejo in po njih konec storé.

Kot popolnoma zanesljivo sredstvo, s katerim ubramo vinsko trto strupene rose ali pa preprečimo njeno razširjanje, ako je že v vinogradu, je tedaj bakreno-vapnena zmes. Kadar jo pripravljamo, ravnajmo tako-le:

1.) Posodo (n. pr. polovnjak) napolnimo z vodo in obesimo potrebno množino bakrene galice v platneni vrečici tako v njo, da je popolnoma pod vodo. V nekotikih urah se je galica raztopila in vrečica, v kateri je ostala morebiti kaka nesnaga, se potegne iz vode.

2.) V kaki drugi manjši posodi (n. pr. v škafu) raztopimo potrebno množino ugašenega vapna v vodi; to treba pridno mešati. Tako nastali vapneni belež vlijemo v raztopino od bakrene galice, ko smo jo dobili pod točko 1., in bakreno-vapnena zmes je gotova. Pravilno narejena bakreno-vapnena zmes je višnjeve barve.

3.) Prvikrat moramo trte poškopiti pred cvetjem; za zmes vzamemo na 100 l. vode 1 kg. modre galice in 2 kg. ugašenega vapna.

4.) Po cvetju moramo takoj v drugič škropiti z enako močno zmesjo.

5.) Prav toplo gre priporočati škropljenje v tretje, kar se naj izvršuje ob koncu julija ali začetku avgusta. Ob vlažno-toplem poletnem vremenu bi kazalo na vsak način škropiti tretjkrat.

Gledé na porabljenje bakreno-vapnene zmesi treba zapomniti to-le:

A. Tekočino moramo razdeliti po vseh trtnih delih, zlasti po gornji strani listov in sicer kolikor mogoče enakomerno; najpopolneje dosežemo to s trtno škropilnico.

B. Predno napolnimo škropilnico, moramo zmes v posodi vsakokrat prav dobro izpremešati.

C. Škropiti smemo le ob suhem vremenu; tudi ne opravljamo tega dela, dokler ni zginila rosa iz listja. Ako po škropljenju kmalu dežuje, moramo kakor hitro mogoče z nova poškopiti.

D. Zmes mora biti posebej pripravljena za vsako škropljenje, in se mora tudi v kratkem, v 4—5 dneh porabiti.

E. Več kakor trikrat je treba škropiti le v hudo deževnih poletjih, kakor kaže potreba.

F. Pri prvem in drugem škropljenju je tudi grozdje poškopiti. — Na suho ali zeleno cepljene trte je treba škropiti kmalu potem, kadar so odgnale, in sicer večkrat v kratkih presledkih.

Za škropljenje se poslužujemo posebnih trtnih škropilnic, najčisteje modre galice in prav dobrega ugašenega vapna, v katerem se ne nahaja pesek in druge primesi, ki ga storé za to delo nesposobnega.

Iz opisanega uničevanja in življenja strupene rose sledi za vse vinogradnike, da je med vsemi vinogradskimi opravki škropljenje proti strupeni rosi smatrati kot najvažnejše delo. Zato naj nobeden vinogradnik ne zamudi o pravem času škropiti, da s tem ne škoduje ne le sebi, ampak tudi svojim sosedom! Dobri vzgledi in spodbudne besede boljših

in naprednih gospodarjev naj i tu v občni blagor uplivajo ne vso okolico!

Naše razmere.

Novomesto leži sredi vinorodne Dolenjske, ima železnico in je zaraditega važna točka za vinsko trgovino. Zlasti sedaj, ko se prideluje po naših vinogradih od leta do leta več vina, je Novomesto poklicano, da stori kaj več za razvoj trgovine z domačim pridelkom. V ta namen se je ustanovilo tudi kletarsko društvo. To društvo ni nastalo iz sebičnih namenov, tudi ne iz gole dobičkarije, ampak osnovalo se je edino le v to svrhu, da obrača pozornost vnanjih odjemalcev na domače blago in da lajša in povzdiguje vinsko trgovino tako, kakor zahtevajo današnje razmere. Če se je v Novomestu odprla trgovina za istrijska vina, potem ne smemo rok križem držati in gledati, kako nam vnanja vina spodrivajo domači pridelki.

V Novemestu bi se moralo po vseh gostilnah dobiti dobro domače vino. To je naše mnenje! Sedaj pa pogledjmo, kaj se vse toči! V mestu in v Kandiji se po gostilnah močno točijo od drugod vpeljana vina. V tej gostilni dobiš štajersko vino, v drugi vipavsko, tam zopet istrijsko, v oni dalmatinsko itd. Ali ni to obžalovanja vredno, ako pomislimo, da se dobi dosti dobre kapljice doma? Človek bi nič ne dejal, ko bi naši gostilničarji ne dobili za primerno ceno domačega vina in ko bi bili zaraditega res prisiljeni iskati potrebna vina po drugih krajih. Ali to ni istina! Dosti jasen, ob enem pa tudi dosti žalosten dokaz o tem je to, da so začeli tudi že v našem mestu odpirati takozvane „vinotoče“. Ni še dolgo tega, da se je na glavnem trgu v hiši, kjer je bila nekdanj pošta, odprl tak vinotoč, ki ima prav dobra vina, a jih toči le zaraditega na drobno, ker ni pravega kupca blizo. In kakor se govori, bo še par takih vinotočev nastalo v našem mestu. Ti vinotoči ne koristijo prav nič našim gostilničarjem, ali opravičeni so in potrebni, da se spravi domači pridelek v denar. Kaj pa bomo začeli, če bo ležalo dobro blago po kletih, ko so stroški za obdelovanje vinogradov od leta do leta večji?

Ko bi bilo domače vino predrago ali pa preslabo, potem bi se dali taki odnošaji še kako opravičevati, ali tako se ne dajo, kajti resnica je, da se potoči pri nas tudi mnogo slabšega vina kakor je naše, pa tudi mnogo takega, ki bi ne smelo najti pivca v našem kraju.

Le pojdimo v Vipavsko dolino, pa pogledjmo, koliko se tam potoči drugega vina! Tam ne dobimo dolenjskega cvička, pa tudi štajerskega vina ne. Tam se toči le domače blago. Če gremo na Štajersko, nam postrežejo tudi le z domačo kapljico. In take razmere najdemo povsod po vinorodnih deželah, kjer je kaj zavednosti doma. Pri nas se pa točijo vsa mogoča vina, dočim se morajo domača vina razpečavati v „vinotočih“. Kam pa pridemo na ta način?

V našem kraju bi morali na to delati, da se toči pred vsem domač pridelok, saj se dobi v izvrstni kakovosti po naših goricah. Je le treba, da se pravočasno ž njim preskrbimo! Če ne bodemo domačega pridelka cenili, ampak kupovali vina od tujih agentov, potem tudi ne smemo zahtevati, da se bodo naša vina drugod cenila. Saj je dosti žalostno, če ne moremo v domačem

kraju postreči tujcem z dobrim dolenskim cvičkom, ampak jim moramo ponujati štajerska vina! Ali je potem kaj čudnega, če si ljubljanski gostilničarji pomagajo sami do cvička, kakor vedo in znajo? — Bil sem zadnjič v Ljubljani v gostilni, ki je dobro obiskana. Naročil sem čašo dolenskega cvička, ali kakšno pijačo sem dobil? Tako, da sem jo pustil in naročil raje četrtinko belega štajerca. Ali ni žalostno, da moramo po takih mestih piti ponarejene cvičke, dočim ni za domače blago potrebnih odjemalcev? To so razmere, ki potrebujejo nujne odpomoči, razmere, ki niso zdrave in katerim treba prej ko prej napraviti konec!

Zahtevajmo po gostilnah povsod dobro domače blago in stvar se mora obrniti na bolje!

Politični pregled.

400 milijonov kron je zahtevala vojna uprava pri delegacijah za izredne potrebe, kakor nove topove, puške itd. Finančni minister je sicer rekel, da se bode novo posojilo odplačalo v 25. letih iz vojnega proračuna, a v resnici se bo odplačilo pokrivalo s prihranki komaj dve ali tri leta, potem pa bodo to plačevali davkoplačevalci, to se itak ume. Bodo modre glave že iztaknile kaj novih davkov do tedaj. Med 12 delegati jih je samo 5 glasovalo proti, med njimi tudi dr. Šusteršič. Vlada je torej zmagala. Človeku se skoro zdi, da se Avstrija pripravlja na vojsko, ko kar tako mahoma zahteva toliko vsoto za vojaštvo. Ljubimo Avstrijo in želimo, da je močna, a dvomljivo je, da bi jo močno storilo še tako izvrstno orožje, če vlada ne poskrbi za mir med narodi s tem, da jim dá pravic, kakor se gre, če se ne zavzame za vsestransko tlačene nižje sloje. Močni so sami sebi dosti, da se branijo, braniti treba slabe in zanje skrbeti.

Resno poostrile so se razmere med papežem in francosko vlado. Predsednik francoske ljudovlade je bil prvi poglavar katoliške cerkve, ki je po l. 1870 obiskal italijanskega kralja v Rimu. Onega leta so namreč Lahi s silo in krivico vzeli papežu Rim in ga proglasili za glavno mesto združene Italije. Če torej kak katoliški vladar laškega kralja obiše v Rimu, s tem hoče reči: prav so storili Lahi, da so papežu vzeli Rim. In zato je papeževa vlada protestirala proti dohodu francoskega predsednika v Rim, poslala tako protestno pismo Francoski in drugim katoliškim državam. To je Francoze tako silno zbudilo, da so odpoklicali svojega poslanika pri Vatikanu in se njih framasonska vlada resno pripravlja napovedati boj cerkvi do skrajnosti. Tako se Francozom otepa njih politiška nedelavnost. „Volitve se bode izvršile tudi brez nas“, rekli so in držali roke križem, framasoni, soc. demokrati in liberalci pa so med tem spravili svoje ljudi v vse javne zastope in tako potegnili vlado nase. Svarilen zgled katoličanom vseh dežel, da se poslužujejo vestno in z vnemo tudi svojih državljanjskih pravic.

Japonci so tudi okusili opotečnost sreče: 15. m. m. potopili sta se jim, zadevši ob povodne mine, dve najlepši in najboljši ladiji s približno 900 možmi. V neki bitki na suhem izgubili so 12.000 mož. Prodirajo sedaj proti Port Arturju in ga hočejo tudi tu napasti, a imajo dan na dan velike izgube. Med Rusi vlada še

vedno veliko navdušenje za vojsko, med vojaštvom vzoren red in tudi kužnih boleznij ni, kar je gotovo velicega pomena. To vse daje nam trdno in veselo upanje, da zmagajo konečno Rusi.

LISTEK. V RIM!

Še tri svetišča sv. Petra.

Spomin na prvega papeža, sv. Petra, ohranjen in povečan je še v treh drugih svetiščih.

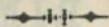
Prvo je mamertinska ječa. Ob vznožju Kapitola stoji cerkva z imenom „sv. Jožef tesarjev“, pod to je imenovana ječa. Ta obstoji iz dveh prostorov: zgornji je pet metrov visok in približno toliko širok. Tla zgornjega prostora tvorí 2 metra debel obok spodnje ječe, ki je visoka malo nad dva metra in nima več svetlobe, kakor jo prihaja skozi imenovano odprtino. V to strašno ječo, ki je najstarejša državna ječa, spuščali so po vrvi obsojence, da so tu lakote konec vzeli ali pa bili z vrvož zadavljeni. Veljake tujih podjarmljenih narodov ali pa znamenite domače upornike so tu spravili iz sveta. Kralj Jugurta, prišedši v to ječo, je dejal: „To je mrzla kopel“, in po šestih dneh je umrl lakote.

V to ječo sta bila po starem izročilu zaprta prvaka apostolov sv. Peter in Pavel pred svojo smrtjo. Jetniška paznika Proces in Martinijan in 40 drugih vjetnikov sta izpreobrnila v tej ječi. A ni bilo vode. Na prošnjo svetnikov pa priteče studenec in vode je dosti za sv. krst. Studenec teče še danes. V ječi stoji sedaj altar in je tako ta kraj groze in nasilja posvečen.

Rim stoji na sedmerih gričih, eden njih se imenuje „Janikul“, ali kakor so ga nazvali v srednjem veku „Montorio“. Ta grič je med sedmerimi najvišji ter nudi najlepši razgled na večno mesto. Zato so ga kar na kratko tudi imenovali „zlata grič“. Res ni mogoče popisati tega razgleda, človek je kar zamaknjen v to krasoto narave in človeškega dela. Na tem griču je bil, kakor veli izročilo, sv. Peter križan, po lastni izrecni želji, z navzdol obrnjeno glavo. Kakor je nekdan Jezus Kristus raz križ na Kalvariji premagal ves svet, tako si je sv. Peter od tu zgoraj s trpljenjem in krvjo podvrgel bogati, razkošni, razuzdani Rim in ga pokristjanil. Majhen, okrogel tempelj, sloneč na 16. stebrih iz granita, nosi lepo kuplo: tu je stal križ sv. Petra. Delo je priprosto, a umetno izvršil slavni Bramante. Stoji pa ta tempelj na dvorišču frančiškanskega samostana. Samostan in cerkvo sta pozidala plemenita vladarja španska, Ferdinand in Izabela. Španski kralj Filip III. je dal napraviti prekrasni prostor, odkoder uživaš prej omenjeni čudovit razgled.

Dejanje apostolov pripoveduje: Herod je dal sv. Petra vjeti in vreči v ječo, ter zvezati z dvojno verigo. Angelj Gospodov pa je čudovito oprostil apostola. Prvim kristjanom se je posrečilo dobiti te verige in imeli so jih za dragocen spomin. L. 436. prenesla jih je soproga Teodozija II., cesarica Eudoxija v Carigrad. En del je dala shraniti v nalašč zato pozidano cerkev, drugi del pa poslala v Rim svoji hčeri Eudoxiji, soprogi cesarja Valentinijana III. Tedaj, leta 455. vladal je sv. cerkev papež Leon I. Veliki. Vpričo ogromne množice primerjal je papež ta del verige z ono, ki jo je nosil sv. Peter v mamertinski ječi. In glej čudo, ko obe verigi zbližata med seboj, združite se v eno. V spomin tega dogodka in za shranitev verig posvečenih po trpljenju prvega apostola, pozidala je Eudoxija krasno cerkev, ki se imenuje „sv. Peter v vezeh“. Temeljito prezidati jo je dal papež Julij II. In ta veliki prijatelj umetnosti je cerkev obogatil z umetnino, kakoršne svet nima, to je znani Mojzes Mihelangelov. Imelo je to biti veličastno grobišče imenovanega papeža, a radi različnih okolnostij ni šlo. Na marmornatem podstavku sedi Mojzes, nad 3 m visok. Umetnik ga nam predstavlja, govorečega izvoljenemu ljudstvu, a ne krotkega Mojzesa, marveč polnega jeze in nevolje. Tabli postave trdo tišči pod levo pazduho, z rokama pa sega po valoviti bradi, glava pa mu je

obrnjena po strani. Vse žile in mišice so napete, ustni jezno polne: v trdem marmorju je čudovito natančno in lepo pokazana vsa notranja razburjenost Mojzesa, ki se ga je pač morala polastiti, ko je, prišedši iz Sinaja, ugledal v ostudnem malikovanju ljudstvo, ki je pred kratkim Bogu obljubljvalo zvestobó. Človek kar čaka, kedaj bo slišal grom iz ust Mojzesovih, tako živo in naravno je izvršil veliki umetnik svoje delo. Vernike vlečejo v to cerkev verige sv. Petra, a če imajo količkaj uma in okusa, ne morejo prezreti te čudovite umetnine.

Piše se nam:

Iz Novega mesta. (Poročilo občnega zbora obrtne zadruge. [Konec] Današnje obrtne zabruge nimajo tistega pomena kot nekdanj, kar bi bilo želeti; zapreke se imajo pripisovati birokratizmu in liberalnemu kapitalizmu. Mi pa vkljub temu ne smemo držati rok križem, ampak delovati na to, da se zboljša obrtni stan, kateri je nekak steber državi.

Po razmotrivanju na merodajnem mestu so spoznali, da se vendar mora nekaj napraviti, kajti 6000 obrtnih zadrug v naši državi ni več zadovoljno s praznimi obljubami, ampak vsi ti obrtniki, ki so zastopani v teh zadrugah, zahtevajo odločno izprememb. Z ozirom na predgovornika g. Maloviča se strinja govornik tudi s tem, da se stori nekaj tudi proti takozvanim fušarjem. Upati je, da se s tem omeji, če se vpelje skušnja sposobnosti!

Naši zastopniki v delegacijah so izposlovali od vojnega ministra, da je obljubil dati vsa erarična dela za vojne potreščine, eno tretjino malemu obrtništvu potom zadrug. — Lansko leto je dobila čevljarska zadruga enako naročilo, s katero so zadovoljni nje člani, ker je bil dovoljen zaslužek. Navajal je potrebo osnovati pridobinske in surovinske zaloge, katere povsod dobro vspevajo, če so pod dobrim nadzorstvom. Vzel je za izgled čevljarsko zadrugo s svojo surovinsko zalogo v Ljubljani, katera dobro posluje. Naglašal je potrebo upeljave obrtnih razsodišč, tudi na Kranjskem, kar bi bilo velike koristi obrtništvu v raznih sporih, ker sedanja sodišča brez izvedencev ne morejo pravilno razsojati.

Med drugimi posameznostimi omenja govornik potrebo ustanovitve mojsterske bolniške blagajne in starostno zavarovanje mojstrov. Vpeljavo knjigovodstvenih kurzov, kateri bi bili velike koristi z ozirom na kalkulacijo (to je določitev prave cene izdelkom, predno se isti izvrše). Razstava strojev bi bila tudi posebno priporočilna, kakor tudi splošna razstava obrtnih izdelkov dežele Kranjske, kar bi bilo pač pomembno k nadaljnemu obrtnemu razvoju. Govornik je napravil s svojim dolgim in natančnim pojasnilnim govorom na poslušalce najboljši utis, kar znači dolgotrajno odobravanje.

K besedi se oglasil zvezni načelnik g. E. Francheti, kateri je naglašal, kako žalostno je pač za obrtni stan, ako so nekateri člani tako malo razsodni, da se protivijo vsaki koristni napravi. Govornik nekako tako-le poroča nadalje: Žalostno je pač to, da se nahajajo starčki-obrtniki, ki so nasprotniki raznim koristnim napravam, katere mi mlajši obrtniki snujemo, kar boče ravno njim samim v korist. Kako bi bili mi našim prednikom hvaležni, če bi bili osnovali pred pol stoletjem starostno zavarovanje, ki bi brezdvomno donášalo marsikateremu obrtniku podpore v onemoglosti in starosti. Mi nameravamo to storiti s pomočjo deželne zveze, v kateri naj bi bilo zastopanih vseh 42 obrtnih zadrug v naši deželi, v kateri se nahaja 16.790 obrtnikov. Vse to je pa malenkost in kaže, kako malo je razvita pri nas obrtnija, še manj pa obrtna organizacija nasproti drugim deželam, posebno Češko, naj bi bilo nam v izgled. Povdarja, kako koristna je v tem osnovitev deželne zveze obrtnih zadrug, potom te se zamore postaviti obligatorično zavarovanje za starost in bolniška blagajna. Dalje govornik omenja, koliko obrtniki žrtvujejo v razne druge namene, n. pr. za razna društva, od katerih pa kljub temu nima nikakega dobička pričakovati. Slednji naj dotične zneske obrača v svojo korist, po izgledu drugih stanov. Vsled poznega časa zaključí svoj govor ter konečno vabi k pristopu obrtne zveze. Govorniku se častita s ploskanjem, ker je govoril malo, a jako dobro.

Besede prosi g. Malovič, kateri podpira predgovornikov predlog, da naj se sklene, da pristopi naša zadruga k zvezi. Utemeljuje svoj predlog s tem, kar eden sam obrtnik ne more doseči, ker se na posameznega nikjer ne ozirajo, toraj več uspeha je pričakovati, če se cela zadruga zanj potegne, še več je pa, če se potegnejo vsi obrtniki, združeni v teh 42. obrtnih zadrugah. Kar ni mogoče posamezni zadrugi osnovati z ozirom na visokost stroškov, to se doseže v skupnosti. Potreba ustanovitve mojsterske bolniške blagajne in starostno zavarovanje je možno postaviti na trdno stališče le potom deželne zveze. Povdarja nadalje, kako je potreba obrtnega časopisa v slovenščini, kateri naj bi bil obrtnikom na razpolaganje za mali znesek, kateri naj bi donášal vse, obrta tikajoče se zadeve. Kako važna je vsaka sprememba, katera se izvrši na merodajnem mestu, ako jo zna obrtnik tudi porabljeti in ga večkrat varuje stroge kazni, ker danes naj bi bil obrtnik tudi jurist, toliko se od njega zahteva. Vsled pomanjkanja v izobrazbi zaostajamo za našimi tovariši, kateri so več srečni, ko so se mogli več izobraziti v svojem poklicu. Govornik povdarja, če bi imeli svoj obrtni list, bi bil gospod instruktor v njem naznanil svoje uradne ure, da je z njim mogoče občevati v obrtnih zadevah, kakor je to storil edino v „Slovenskem Narodu“, ker je bil napačno informiran z zadržilom, da je ta list med obrtniki najbolj razširjen. Govornik je želel, da se naj v prihodnje razglasi taka važnost po drugih listih, da ljudstvo zve važnosti. Radi te točke je postala precejšnja debata, katera je imela kolikor toliko politično lice, dasi ni imel govornik tega namena, delovati za politično propagando.

Nato se sklene enoglasno, da pristopi zadruga k zvezi. G. Dr. Blodek, obrtni instruktor, povzame besedo ter obžaluje, da nima več časa na razpolaganje, da bi obširneje pojasnil o važnih točkah, katere si je naložil. Pojasni o vpeljavi knjigovodstvenih kurzov, to je, da se zbere več pouka željnih obrtnikov, katere se podučuje v zapisovanju obrtnih dohodkov, stroškov in inventarja, da zamore slednji obrtnik, kateri svoje knjige tako vodi, vsaki čas pogledati in dokazati stanje svoje imovine, kar koristi veliko radi kredita, če ga obrtnik potrebuje. Ta poduk, ali kurz se vodi z državno subvencijo, ali podporo brezplačno, ob enem zadostuje 30 — 40 članov, če je mogoče ene obrti skupaj. Taki poduki kažejo povsod najbolje vspehe in so v korist obrtnikom samim. N. pr. trgovec, ako ne zna voditi svojih, tudi ne more dolgo časa peljati, ali vsaj vspešno ne svoje trgovine, nič menj pa je koristno za obrtništvo. Sklene se, da se še letos vpeljuje taki poduki tudi v Novem mestu in je splošno zanimanje zanje. Dalje priporoča gosp. Dr. Blodek o rastavah vajenčevih izdelkov, kakoršne razstave so tudi drugod vplivale k večjemu veselju v poduku in koristno za nadaljni razvoj obrtništva. Upati je, da se taka razstava prihodnje leto osnuje v Ljubljani za celo deželo. Na Štajerskem pa še letos dve.

O vstanovitvi bolniške blagajne pomočnikov po poročilu Maloviča ni priporočilno, da bi zamogla ista dobro vspevati z ozirom na prepričilo število pomočnikov. Po debati in pojasnilu gosp. Kregarja se sklene, da se ista še opusti za sedaj, ker bi s tem več škodovalo delodajalcem kakor sedaj in več prenapetosti provzročilo med delodajalci in delojemalci, posebno če bi bil primanklaj v blagajni. Konečno se vrši volitev novih odbornikov in namestnikov za dobo treh let sledeče gg. odbornikom: Anton Sedlar, kolar v Kandiji, Ivan Pintar, slikar, Josip Ausec, vrvar, Lovro Puš, čevljar, vsi v Novem mestu, in Hinko Dolenc, fotograf v Kandiji. Namestnikom: Ivan Svetec, brivec v Novem mestu, Jože Pavlin, krojač v Kandiji.

S tem je bil dnevni red končan ob šesti uri popoldan. G. načelnik Francič se zahvali vsem gospodom poročevalcem, ki se niso ustrašili dolgega pota iz Ljubljane in ne stroškov, ki so si jih s tem povzročili, enako tudi vsem vdeležencem kterih je bilo prej malo proti številu članov.

Dostavek poročevalca: Žalostno je pač za nas, ako se tako malo zavedamo svojih dolžnosti proti skupnem delovanju, to je pokazala pičla vdeležba članov. Marsikateri zahteva od načelnništva zboljšanja za obrtni stan, da bi pa kaj deloval v to: to je pa že odveč. Niti toliko se neče potruditi, da bi prišel k važnim razpravam, kakor je občni zbor. Slednji bi rad, da

bi drugi sejali, kadar je zrelo on pa žel. Nikakor pa ne premisli, da vsaka taka razprava vzame dokaj časa posameznemu obrtniku, ki pri tem deluje, čas je pa tudi denar. Žalostno je pač to, da nekateri obrtniki pri vsaki priložnosti zabavljajo proti odboru, nekaj takih duševnih revežev je prišlo na občni zbor ne z namenom, da bi jih zanimala razprava, temveč da bi po svoji stari navadi pozabavljali proti odboru in s tem hujskali druge. Vsem takim puhloglavcem naj bode enkrat za vselej povedano, da obrtniki postajamo vedno zavvednejši in ne bodemo sledili takim na lim. Svojo modrost naj obdržijo sami zase in če tudi ostanejo doma, vsaj sramote ne bodo nam delali pred tujci!

Iz Novega mesta. Preskušnja novih kapiteljskih orgelj, o katerih so „Dol. Novice“ v zadnji številki poročale, se je izvršilo nad vse sijajno. Najodličnejšega občinstva je bila prisrana kapiteljska cerkev polna, in tudi od bližnjih krajev so prihiteli tako gg. duhovniki, svetna gospoda i glasbeniki, se nadjajoč, da kakor se drugekrat zadovoljni vračajo v svoje idilične sosedne kraje od glasbenih večerov, ta večer še kaj posebnega čujejo. Točno ob 8. uri, se oglasijo orglje in Hartmanova predigra otvori interesantni program. Naš splošno priznani orgeljski virtuozi g. Hladnik nam jo je prednašal izborno imitujoč orkestralne efekte, načrtane v partituri; že tu se je pokazala milina, značajnost posameznih spremenov, nas presenetilo stopnjevanje s pp do ff in nazaj. Z vsako orgeljsko točko so orglje pokazale novo lepoto, novi spremeni očarovali so najrazvajenejše uho, nove krasne harmonije polnile dušo. Glede moči orgelj in spretnosti g. Hladnika je nadkrilovala Bahova predigra, a nepozabni utis je prouzročila Callaertsova („Prošnja“). Pri cesarske himne varijacijah je ugajala posebno ta v molu č. damam in ona z okraski flavte, katere briljantni glasi so se igrali kot vodometne kapljice na nežnih akordih Salicionala. Pevske točke je izvajal kapiteljski zbor, združen s slavnim Dol. pev. društvom in pevci c. kr. gimnazije (nad 70 pevcev), prav dobro, vsaj je znano, da je naše mesto v glasbenem oziru pač prvo za Ljubljano. Posebno ugajala je Ribarjeva pesem (a capella), ter prekrasni koralni „Adoro Te“. Le Hladnikov psalm nam je v koncertni dvorani z orkestrom spremljan bolj ugajal. Enoglasna sodba je bila, da se takega cerkveno glasbenega užitka ne čuje mnogokrat in zadovoljni so bili naši najrazvajenejši glasbeniki. Orglje je kolavdiral p. č. g. P. Hugolin Sattner, ter bil navdušen o njih finih spremenih povdarjajoč, da so to pač najinteresantnejše in najboljše orglje pri Slovencih. Posebno očarale so našega dičnega skladatelja g. Parmo, kateri je kot mojster inštrumentacije bil preseneten o karakteristiki posameznih spremenov kot: Violine, Salicionala, Gambe, Oboe, Flaut in Cello.

Gospod kolavdator piše v pohvalni oceni v Cerkv. Glasbeniku med drugim: Flavte so jasne, prijetne, mixtura sicer bliščeča, a ne kričeča. Violina, čudovita imitacija gosel. Neka posebnost je Quintatön. Oboe spominja prav na pravo oboe. Voix coelestis je prav nežna Aeolina, ki dobi tresočo sapo. V pedalu se odlikuje Violin s krepkim vijolinskim tonom, Subbas je voljan, zdaten; Octavbas kremenit, Cello nežen, ne premočan. Kakšne kombinacije so mogoče, sprevidi vsak, kdor primerja devet spremenov družega manuala z deveterimi prvega. Tako bogat drug manuala s tako značilnimi spremeni imajo malokatero srednje orglje. Cena orgljam je 7.800 K, toraj pride na en spremen 354 K brez omare; v to svoto je všteto že: transport do Novega mesta, hrana in stanovanje monterjev, brez vsakih drugih obveznosti. Mojster je natančno spolnil termin postavljanja. Garantira deset let. Orglje so solidno, lepo delo, popolnoma odgovarjajo pogodbi, mojster zasluzi vsestransko pohvalo.

Na binško nedeljo po pridigi ob polu deseti uri, v kateri je v izbornem govoru risal gosp. kapiteljski vikar razmerje med cerkvijo in umetnostjo, je blagoslovil mil. g. prošt dr. Elbert ob obilni azistenci to prekrasno delo, ki bo še poznim rodovom s svojo milobo in lepoto vznášalo srce k pobožnosti in verskemu navdušenju. S temi orgljami je zadobila naša znamenita kapiteljska cerkev krono svojega prenovljenja in gospodar g. dr. Elbert lahko z največjim veseljem gleda na kratko, a bogato dobo svojega delovanja. Novo mesto pa je lahko ponosno na svojo materinsko cerkev in hvaležno

njenemu gospodarju, ki jo je pre naredil najbolj umetno okinčano na Slovenskem. P.

Iz Boštanja. Naše k. s. „izobraževalno“ društvo je na 1. maj priredilo javen shod, na katerem je predaval preč. g. dr. E. Lampe iz Ljubljane, o kmetskem vprašanju. V svojem živahnem in prepričevalnem govoru je pojasneval žalostno stanje kmetskega stanu še za časa Lutra do današnjega dne. Mogočni kapitalizem preti pogin kmetskemu stanu. A edina pomoč kmetskemu stanu je v gospodarskem združništvu. Hvala Bogu, da je le to zelo napredovalo v zadnjih letih po vsej slovenski zemlji. Danes imamo že 212 kmetskih društev, zvezanih z „Gospodarsko Zvezo“ v Ljubljani. Oderuštvo danes ne more več tako napredovati, ker imamo že dokaj posojilnic, ki so v veliko pomoč. Leta 1875. so mogočni kapitalisti prodali 5.505 posestev; in dalje v 30. letih so v naši državi na beraško palico spravili 100.000 kmetov. Danes kapitalizem sicer nima toliko moči; tudi židje v Slavoniji s svojo trgovino ne morejo več tako oderuško postopati, a kmeta, trpina, se žuli na razne načine. Le po gospodarskem združništvu si more kmetski stan oteti preteči mu pogin. Torej kmetska organizacija naj se razvija od kraja do kraja. Le če bo eden za vse in vsi za vsacega, — nič se ni bati!

V drugi polovici svojega govora, pa nam je č. gospod govornik razložil mnogo zanimivega o rusko-japonski vojski. Po končanem predavanju pa je zadonelo iz vseh grl glasno: Bog živi g. dr. Lampeta! Istotako se je odzvalo: Bog živi vrlo boštanjsko „izobraževalno“ društvo! Dobili smo še pismeni pozdrav k. s. „delavskega“ društva iz Zagorja, in od preč. g. Ivana Erjavca iz Šmartna pri Litiji, našega, na prvem občnem zboru izvoljenega „častnega“ člana. Poslali smo tudi mi pismeni pozdrav v Zagorje in v Šmartno z iskreno zahvalo za podarjenih 30 K. našemu društvu. Bog živi našega „častnega“ člana!

—n. t.—

Domače vesti.

(Umrl je) dne 18. maja t. l. brat Ivan Nepomuk Dermota, brat-lajik tukajšnjega frančiškanskega samostana. Pokojnik je bil blag, vsak čas postrežljiv mož, potrpežljiv in miren tako v življenju kakor zlasti v hudi bolezni, kateri se ni vklonil do zadnjega: delal je, dokler je mogel. Svetila mu večna luč!

(Promoviran je bil) gospod Franjo Kalan, c. kr. avskultant pri okrožnem sodišču v Novem mestu ter c. in kr. poročnik v rezervi pešpolka št. 15, dne 24. maja t. l. v Gradcu doktorjem vsega prava.

(Poroka.) Poročil se bode dne 4. junija ob polu 12. uri v kapiteljski cerkvi g. Jurij Kozina, c. kr. sodni pristav v Mokronogu, z gđ. Marico Rozina. Čestitamo!

(Red procesije sv. Rešnjega Telesa) v kapiteljski cerkvi: ob 8. uri pontifikalna sv. maša, malo pred 9. uro se prične pomikati procesija v sledečem redu: 1.) Za križem in župnim banderom moški. 2.) Kat. društvo rokodelskih pomočnikov. 3.) Deška ljudska šola. 4.) Dijaki c. kr. višje gimnazije. 5.) Marijanska kongregacija z banderom. 6.) III. red z banderom. 7.) Oddelek meščanske garde z zastavo. 8.) Godba. 9.) Mestno-občinski zastop. 10.) Gg. sodnijski uradniki. 11.) Belo oblečene deklice ljudske šole. 12.) Pevci za malima banderoma. 13.) Duhovščina z Najsvetejšim. 14.) Gg. politični uradniki. 15.) Vdeleženke, ki spremljajo sv. Rešnje Telo z gorečimi svečami. 16.) Druge vdeleženke. Sveče se prižgo z unaj cerkve in ob povratku procesije spet z unaj cerkve ugasnejo.

(Javna zahvala.) Preblag. gospod dr. Robert Goriany na Ruprčvrhu pri Rudolfovem podaril je vsem pogorelcem na Sp. Pristavi ves stavbeni les, in sicer okoli 1000 dreves, da si zamorejo zopet postaviti pogorela poslopja. Za to velikodušno darilo, ki je tem večje vrednosti, ker Pristavci v svojih hostah nimajo za stavbo pripravnega lesa, se vsi pogorelci gosp. dr. Goriany-ju najtoplejše zahvaljujejo. — Sp. Pristava 14. maja 1904. — Jenić Janez m. p., h. št. 8; Gazvoda Janez m. p., št. 9; Lenarčič Franc m. p., h. št. 10; Primc Jože m. p., h. št. 11; Mauser Kocjan m. p., h. št. 27; Gazvoda Janez m. p., h. št. 2; Bačar Franc m. p., h. št. 3;

Mervič Franc m. p., h. št. 4; Bačar Janez m. p., h. št. 5; Gazvoda Franc m. p., h. št. 7.

(Koze) se bodo letos stavile v novomeškem okrožju v sledečem redu: V torek 14. junija na V. Kalu ob 8. uri zjutraj, v Mirni peči ob 9. uri, v Prečini ob 11. uri, v Vavti vasi ob 3. uri popoldne. V sredo 15. junija: v Ruprčvrhu ob 1. uri popoldne, v Stopičah ob 3. uri, v Podgradu ob 5. uri. V petek 17. junija v Rudolfovem ob 10. uri dopoldne v dekliški šoli. Šolske otroke: deklice ob 9. uri, dečke ob 8. uri dopoldne; v Šmihelu ob 3. uri, šolske otroke ob 2. uri popoldne. V soboto 18. junija: v Slatniku ob 8. uri zjutraj, v Brusnicah ob 9. uri, v Orehovici ob polu 11. uri, v Beli cerkvi ob 2. uri popoldne, pri Zorkotu ob polu 4. uri, v St. Petru ob polu 5. uri. Pregledovanje se vrši ob istih urah teden pozneje. — V Rudolfovem 26. maja 1904. — Dr. Peter Defranceschi.

(Sprememba posesti.) G. c. kr. dvorni svetnik in predsednik c. kr. okrožnega sodišča Jožef Gerdešič kupil je vilo od gospe Valka; s tem je dano poroštvo, da obče priljubljeni gospod ostane v našem mestu. — Gospod Ivan Koklič, trgovski potnik, kupil je Schwarzov hotel za 57.000 K.

(Domača umetnost.) Urarski učenec Al. Reitz ml. v Novem mestu izdelal je lepo žepno uro kot mojsterski izdelek o priliki svojega oproščenja in imenovanja pomočnikom. Za izgotovljenje te ure rabil je 96 dni. Ura prav natančno kaže ter je prikupne zunanje oblike. Ura ni po nobenem drugem vzorcu ponarejena temveč ima vse svoje dele iz oblik, kakor nobena druga in obstoji iz 147 delov; teče na 10 kamenov (rubisov). Enkratni navitek zadostuje za 40 ur; navijati se pa da na dva načina in tudi na dva načina kazalce obračati. Okvir in vsi sestanki so iz različnih kovin. — Ker pa uro ni bilo mogoče popolnoma s prostimi rokami izdelati, naročil je učencu njegov očel kot učni mojster g. Alojzij Reitz star. stroje za rezanje koles in ločivk, ki so bili po naročilu v Švici izgotovljeni. — Omenjena ura je pravo umetniško delo, katero povsem hvali mladega umetnika. Tacega potrpljenja polnega in težavnega dela nam še dosedaj ni izvršil Dolenjec. Torej moramo le čestitati k takemu velikemu uspehu marljivosti in pridnosti. Le tako naprej! — Naš nadopolni urar je pa tudi vzgled vsem učencem, kako zamore človek napredovati s vstrajnostjo in ljubeznijo do svojega poklica. — Kdor si uro ogleda, sploh ne verjame, da je to lastnoročni izdelek vajenca, ako bi nam tega ne dokazale priče urarskih mojstrov in različne druge priče, katere so zasledovale in opazovale njegovo delo. Lahko se pa vsakteri sam prepriča o tem strokovnem napredku omenjenega vajenca pri g. Alojziju Reitz-u urarju v Rudolfovem, kjer so ura in pomožni stroji na ogled. Želeti je, naj bi se takšna domača umetnost ob prvi priliki razstavila v dosego zaslužene pohvale, kakor tudi v dokaz dejstva, da imamo tudi na Dolenjskem zmogljive glavnice, ki se pa žalibog le prepogostokrat prezirajo. — Vse slovenske liste pa uljudno prosimo za blagovoljni ponatis teh vrstic, da se tako pohvali, séznani in priporočuje domača tvrdka in domača umetnost. — Na zahtevanje se vpošlje ura slavnim uredništvom na ogled. — H

(Občni zbor) dolenjskega kletarskega društva v Novem mestu se je vršil v četrtek, dne 19. maja t. l. Iz poročila načelnštva povzamemo, da se društvo polagoma razvija, da pa je upati z ozirom na reelno podlago njegovo, da se bo društveno delovanje v prid domačega vinstva od leta do leta krepkeje razvijalo. Obžalovati je le, da se producenti in konsumenti še tako malo zanimajo za društvene težnje, da si je vse delovanje le njim v korist namenjeno. Društvo pri vsem tem izkazuje povoljne uspehe. Iz računskega sklepa po letu 1903 je razvidno, da ima društvo 76.367,77 K aktiv, 4.290 K pasiv in 3.347,77 K čistega premoženja. Denarnega prometa je 13.221,88 K. Račun zgube in dobička kaže prebitke 29,14 K. Majhna svota to, a društvu je tudi po prvi vrsti le na tem ležeče, da se pospešuje trgovina z domačim pridelkom in da že v prvem času pri tem brez izgube izhaja. Društvo je sklenilo, pričeti že letos tudi z nakupovanjem grozdja. Tako upa, da bo doseglo ne le v gmotnem oziru ugodnejše uspehe, ampak da bode tudi producentom in konsumentom nasproti svojo nalogo lažje izvrševalo in lažje pripomoglo k ugodnejši prodaji dolenjskega pridelka.

(Zahvala.) Vsem velecenjenim damam, slavnemu „Dolenjskemu pevskeemu društvu, pevskeemu zboru slav. c. kr. višje gimnazije, sploh vsem, ki so tako neutrudno in požrtvovalno sodelovali pri preskušnji in ob blagoslovu novih orgelj v dneh 17. in 22. majnika, se tem potom za ves trud najuljudneje zahvaljuje

Predstojništvo kapit. in mestno-župne cerkve v Novem mestu.

(Neprestane tožbe) se čujejo radi zloyoljnih poškodb in tatvin na grobeh našega pokopališča. Bo pač treba prvega, ki ga kdo pri tatvini zasači, pošteno kaznovati.

(Temeljni kamen) nove cerkve v Cerkljah pri Krškem blagoslovil je slovesno presvetli g. knez in škof dr. Anton Bon. Jeglič, dne 26. maja ob ogromni udeležbi župljanov in duhovščine.

(Bohinjski predor) so z velikimi slavnostmi prebili zadnjega maja.

(Volitev.) Dne 18. maja 1904. je bila v Št. Jerneju volitev za občinsko starešinstvo, izvoljen je zopet za župana g. Jožef Polanc in sicer v šestikrat. Svetovalcem naslednji gg.: Franc Novoselc, Franc Bambič iz Št. Jerneja, Jožef Čudovan iz Čadraža, Jožef Cerkovnik iz G. Verhpolja, Jožef Martinčič iz Brezja, Janez Černe iz Grubelj, Andrej Grabnar iz Razdertega.

(Vabilo.) Od 1. do 6. junija t. l. bodo v risalnici c. kr. gimnazije razstavljeni izdelki učencev tukajšnje obrtne nadaljevalne šole. Vsi, ki se zanimajo za napredek obrtnega šolstva, se uljudno vabijo, da si jih ogledajo. — C. kr. gimn. ravnateljstvo, kot vodstvo obrtne nadaljevalne šole. — V Rudolfovem, 1. junija 1904.

(Kratko navodilo) glede škropljenja trt proti peronospori. 1. Proti peronospori se škropi najmanj trikrat na leto. 2. Na 100 l vode se vze za vsako škropljenje 1 kg modre galice in 2 kg ugašenega ali pa 1 kg neugašenega apna. Za vsako škropljenje je pripraviti svežo zmes, ker stara ne učinkuje. 3. Prvo škropljenje se vrši takrat, kadar so mladike zrastle pol metra dolge, to je najpozneje začetkom junija. 4. Drugo škropljenje se vrši 3 tedne pozneje, torej takoj po cvetju. 5. Tretje škropljenje se vrši 4 tedne po drugem, torej proti koncu meseca julija. 6. Pri prvem in drugem škropljenju je tudi grozdje dobro poškopiti. 7. Več kakor trikrat je treba škropiti samo v hudo deževnih poletjih, kakor kaže potreba. 8. Na suho ali zeleno cepljene trte je treba škropiti kmalu potem, kadar so odgnale, in sicer večkrat v kratkih presledkih. 9. Če je po škropljenju deževalo, preden se je galica dobro posušila, je treba kar najhitreje nanovo poškopiti.

Bohuslav Skalický, c. kr. vinarski nazornik za Kranjsko

(Razpis natečaja.) Razpisuje se na Primorskem mestu potovalnega poljedelskega učitelja se slovenskim učnim jezikom in sicer za politiški okraj Tolmin in občine trnovske planote s sedežem v Tolminu. Dolžnosti potovalnih poljedelskih učiteljev določene so v poselnem službenem navodilu in obstoje večinoma v strokovnem potovalnem poučevanju kmetijskega prebivalstva s tem, da se mu dajo poljudna s praktičnimi dokazili združena predavanja o različnih strokah domačega kmetijstva, posebno pa: o poljedelstvu, živinoreji, mlekarstvu, sirarstvu in sadjarji. Poljedelski potovalni učitelji nastavijo se pogodbeno in za sedaj za jedno poskušno leto; oni so pomožni organi c. kr. namestništva in se prideliijo eventuelno kakemu c. kr. okrajnemu glavarstvu. Poljedelski potovalni učitelji dobivajo letnino 1800 K, stalni potni paušal 1000 K, stanovina od 300 K in paušal za nabavo književnih in strokovnih pomočkov od 100 K, kateri prejemki se izplačujejo naprej v mesečnih obrokih. Po preteku vsakih štirih let povoljenega službovanja, poviša se gornja letnina in sicer za štiri štiriletja po 250 K. Prosilci za to mesto vložiti morajo svoje zadostno z dokumenti preskrbljene prošnje z dokazom starosti, avstrijskega državljanstva, dovršenih študij, delovanja v kmetijski praksi in jezikovnega znanja do najdalje 30. jun. 1904. pri c. kralj. namestništvu. Oni prosilci, ki so položili skušnjo učiteljske sposobnosti za pouk na kmetijskih šolah ali ono za sadjarstvo in vinarstvo na c. kr. visoki šoli za poljedelstvo na Dunaju, imajo prednost kakor tudi oni prosilci, ki zamorejo dokazati zadostno znanje drugih deželnih jezikov. V Trstu dne, 4. majnika 1904. — Od c. kr. primorskega namestništva.

(Za II. zasedanje porotnih obravnav), katere se bodo pričele 6. junija t. l. pri tukajšnjem okrožnem sodišču, izžrebani so glavnim porotnikom naslednji gospodje: Lovrenčič Jakob, pos. in trg. iz Sodražice; Globočnik Janez, velepos. župan iz Dobreve; Fatur Anton, pos. iz Višnje gore; Miklitsch Ignac, pos. in trg. iz Trave; Müller Jgnac, pos. in trg. iz Črnomlja; Kece Jurij, pos. iz Sodevice; Bizjak Anton, pos. iz Kostanjevice; Koščak Jožef, pos. in gost. iz Mirne peči; Zesser Franc, pos. in trg. iz Krškega; Huč Franc, pos. in župan iz Gor. Ponikev; Novosel Jurij, pos. iz Perš; Skvarc Janez, pos. iz Dol. Skopje; Luscher Janez, pos. iz Staldorfa; Rade Mihael, pos. in gost. iz Predgrada; Bukovec Janez, pos. in gost. iz Merzleluže; Majerle Marko, pos. in mes. iz Starega trga; Pirker Franc, pos. in trg. iz Ribnice; Mucha Anton, pos. in trg. iz Metlike; Zirc Anton, pos. in trg. iz Črnomlja; Podboj Andrej, pos. in mes. iz Ribnice; Matzelle Jakob, pos. iz Vrecen; Terselič Janez, pos. iz Viher; Repovž Janez, pos. in trg. iz Dvora; Sturm Pavel, pos. iz Grčarice; Krische Anton, pos. in trg. iz Stare luke; Skubic Anton, pos. iz Dednegadola; Jaklitsch Janez, pos. in gost. iz Moosvalda; Kunc Avgust, pos. in trg. iz Črnomlja; Vidmar Leopold, pos. in gost. iz Straže; Turk Andrej, pos. in mes. iz Višnje gore; Šeme Anton, pos. iz Zatičine; Poljanec Anton, pos. iz Gabrovšce; Petrič Janez, pos. in župan iz Tuševdola; Fajdiga Anton, pos. in gost. iz Temenice; Braune Robert, pos. iz Kočevja; Škerbec Janez, pos. in gost. iz Brež. — Nadomestnim porotnikom izžrebani so bili naslednji gg: Košir Jurij, pos. in gost. iz Broda; Petrič Anton, pos. iz Prečne; Ilovsky Ludvik pos. in pek, Müller Antim pos. in gost., Brunner Maks, pos. in gost., Košiček Franc, pos., Košček Jožef, pos. in gost., Sali Anton, pos. in gost., Guštin Adolf, pos. in trg. iz Novega mesta.

(Današnji list) obsega dvanajst strani.

(Današnji številki) je priloženo naznanilo o izdaji jako zanimive knjžice: Rusko-Japonska vojska na Daljnem vzhodu. — Naročuje se pri upravnistvu „Dom in Sveta“ v Ljubljani. Posamezni zvezki po 20 vinarjev dobivajo se tudi v prodajalni J. Krajec nasl. v Novem mestu.

(Najnovejša astronomična sanjska knjiga.) Za lahkoverne in radovedne in tudi zabaveželjne ljudi najboljša knjiga, da si preganjajo dolg čas ob zimskih nočeh in poletnih popoldnevih. Stane 1 K 50 h, prodaja jo pa J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Razne stvari.

* (Potujoča vila.) V Ulmu so pred kratkim preložili neko vilo na drug prostor. Dvonadstropno poslopje so položili na železniško progo, nalašč zato postavljeno, ter jo za 80 metrov daleč premaknili. Tudi so obrnili poslopje za 90 stopinj in je znižali za 70 cm. ne da bi se pripetila kaka nezgoda.

* (Kdaj začenja novo leto?) Novo leto začenja jako različno pri raznih narodih. Rusi praznujejo novo leto za 13 dni pozneje, nego mi. Pri Perzijanih in Turkih, ki se ravnaajo po mesečnih letih, ki niso enako dolga, začenja novo leto v aprilu, včasih celo v majniku, Japonci in Korejci so do l. 1872. praznovali novo leto v februarju ali sušcu, zdaj je obhajajo enako z nami. Trdovratni Kitajci imajo novo leto po mlaju, ki je prvi po onem času, ko sonce nastopi v znamenju vodarja. V Srednji Evropi velja za novo leto srednje evropski enotni čas, za Francijo in Belgijo zahodno-evropski, ki zastaja 50 minut za srednje-evropskim, v Rusiji in Rumuniji velja izhodnoevropski čas, ki je za eno uro naprej, kakor pri nas.

Smešnica.

* (To je žeja!) Na parnik bodenskega jezera je prjadral Bavarec, ki je svojo sicer veliko mero pošteno prekoračil. Vznemirjal je vse sopotnike z raznimi izbruhi svoje dobre volje. Kapitan mu grozi: „Dam Vas vreči v jezero, če niste mirni.“ Na to Bavarec: „Kaj? Molčite! Le vrzite me notri, pa Vam popijem vso to lužo, da se boste s svojo kočijo po pesku domu vozili.“

Naznanila mestnega magistrata.

(Seja občinskega odbora) v Rudolfovem z dne 11. maja 1904. Navzoči: župan: g. pl. Sladovič; svetovalec: gg. Rosman, Umek; odborniki: gg. Barborič, Bruner, Ferlič, Gandini, Gustin, Hočevar, Mogolič, Mramor, dr. Poznik, Skale, Vidic; virilni glas: g. Ogoreutz, zapisnikar; tajnik Štukelj. Gospod župan konstatuje sklepčnost odbora, otvori sejo, imenuje kot overovatelja zapisnika današnje seje g. Brunerja in g. Gandini ter preide k dnevnemu redu: 1.) Čitanje zadnjega zapisnika z dne 29. aprila 1904 št. 749. Zapisnik se prečita ter odobri. 2.) Poročilo nadzorovalnega in stavbenega odseka glede oddaje stavbe nove mestne hiše. Gospod Rosman kot poročevalec omenjenih odsekov predlaga sledeče: Ker je poudnik g. Josip Olivo za skupno prevzetje dela po enotnih cenah kakor tudi v skupnem znesku cenejši kakor g. G. Tönnies, naj se odda stavba g. J. Olivi, ker je tudi cenejši za kamnoseška dela, kakor poučnik F. Toman in za tlakovanje s parketami kakor gospa Guzelj iz Škofje Loke, naj se odda tudi to delo njemu. Dalje predlaga, da se nekatera dela pri stavbi opusté, za kar bi se znatno znižali stroški za stavbo in sicer: pri zidarskem delu točka 21., pri kamnoseškem delu točka 3., naj bi se opustila predisana iz Baherergranita predpisana stebra, katere bi morala biti narejena vsak iz treh kosov tako, da bi ista se naredila vsak iz šestih kosov, za kar bi se približno cena znižala od 2800 K na 1400 K in pri točki 4., da se naredé podložni kamni (Wiederlegsteine) mesto iz Baherergranita iz Klinker opeke in portland-cementa, kar bi stalo mesto 638 K samo 290 K, dalje naj se stopnjice v klet naredé mesto kamenite lesene in to iz dil, katere ima občina. Pri točki 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, se vpraša, ali naj se naredi te stopnice iz predpisanega kamna (Stefanstein) ali pa iz kraškega kamna ali pa iz umetnega kamna, pri katerem zadnjem bi se prihranilo 1000 K. Pri tesarskem delu: točka 7, naj odpade, ker se bode opustilo tabljanje dvorane, prihrani se približno 115 K. Pri kleparskem delu: točka 19, naj se naredi mesto iz bakra iz cementa, s čimur se prihrani 100%. Pri mizar-skem delu: točka 43, 45, se prihrani 1000 K, točka 46, se prihrani 462 K. Pri plesarskem delu: točka 3, naj odpade in se prihrani 157 K, točka 5, mesto 72 m² samo 10 m² in se prihrani 40 K. Pri steklarskem delu: naj se sklene, da se izvrši v svoji režiji, za kar se prihrani približno tudi 100% in to je 1000 K, ako se mesto Sterdlišp vzame Solinšipe in to pri točki 4 in 5, in ravno tako naroči šaluzije, pri katerih bi se prihranilo približno 25% od 508 K, to je: 127 K. K-nečno priporoča da naroči občina sama potrebne traverze direktno od dotične tvrdke in si s t m prihrani približno 600 K. Tem nekaterem predlogom ugovarja g. Gustin, ter zahteva sledeče v zapisnik sprejeti: Pri kamnoseškem delu, da bi se delali posamezni stebri mesto samo iz treh iz šestih kosov in to prvč radi varnosti stavbe in drugič radi efekta, dalje ravno tako, da bi se naredili podložni kamni (Widerlagsteine) mesto iz Baherergranita, iz Klinker opeke. Pri stopnjicah izvzemši v klet zahteva, da se iste naredé iz predpisanega kamna in ne iz umetnega kamna, ravno tako ugovarja proti temu, da bi se opustilo tabljanje dvorane, kakor tudi proti temu, da bi se naredile Solinšipe in ne predpisane Sterdlišipe in to vse radi tega, ker zgubi dvorana in cela stavba ves efekt, katerega bi morala kot taka imeti. Slednjič ugovarja temu, da bi se v profilah od arhitekta A Wolfa predpisane traverze zmanjšale in to iz varnostnih ozirov. Kar se je dosedaj vže črtalo iz proračuna je razlika od položenih ponudb, pri g. Olivi za 4558 K 12 h, pri g. Tönnies za 4496 K 39 h in bi danes stavba stala, ako se ista odda g. Olivi 61.769 K 57 h, g. Tönnies pa 66.477 K 41 h, toraj več za 4707 K 84 h. — Ako se pa v poštev jemlje, da se bodo kleti zmanjšale in s tem tudi zidovje v kletih odpadlo, kar bi znašalo 350 K, pri stebrih 1400 K, pri stopnjicah 1000 K, pri železju 600 K, pri steklu in pri šaluzijah 127 K, skupaj 4477 K, bi stala stavba, ako se odda gospodu Olivi 57.292 K, ako pa gospodu Tönnies 61.000 K 41 h. — Gospod župan otvori splošno debato o teh predlogih. Razni gg. odborniki so predlagali, da se v posameznih točkah posebej glasuje ter razpravlja, na kar se je prešlo na posamezne točke. 1.) Pri zidarskem delu, točka 21, naj se opusti Rabitsobok v II. nadstropju. Ta predlog se sprejme z večino glasov. 2.) Pri kamnoseškem delu, točka 3, se sprejme z večino glasov predlog odseka; pri točki 4, se sprejme soglasno, da se naredé podložni kamni z domačega oziroma kraškega kamna, ter stopnjice v klet iz hrastovih dil; pri točki, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, se sprejme, da se stopnjice naredijo iz predpisanega kamna. 3.) Pri tesarskem delu, točka 7, se predlog odseka sprejme z večino glasov. 4.) Pri kleparskem delu, točka 19, se sprejme soglasno predlog odseka. 5.) Pri mizar-skem delu, točka 43, 45, 46, sprejme se predlog odseka z večino glasov. 6.) Pri plesarskem delu, točka 3, 5, se sprejme z večino glasov predlog odseka. 7.) Pri steklarskem delu se sprejme predlog odseka. — Ker je s tem prekoračena svoj čas dovoljena svota za stavbo, stavi odsek predlog: a) da se kredit od 60.000 K do 70.000 K zviša ter b) da se delo oddá stavbenemu mojstru g. Jos. Olivi kot najcenejšemu ponudniku. Oba predloga se soglasno sprejmeta. — 3.) Slučajnosti. Gospod župan poroča, da je rodbina Pauser v Rudolfovem doposlala občini znesek 200 K s pristavkom, da se isti znesek razdeli med mestne reveže v najkrajšem času. Za do darilo se g. župan v imenu mestnih revežev zahvali, ter se je ista zahvala rodbini Pauser pisмено doposlala. — Ker je dnevni red končan, gospod župan sejo zaključí.

(Seja občinskega odbora) v Rudolfovem z dne 27. maja 1904. Navzoči: župan: g. pl. Sladovič; svetovalec: gg. Rosman, Umek; odborniki: gg. Barborič, Bruner, Ferlič, Gandini, Golia, Morauc, Mramor, Skale, Smola; tajnik Štukelj. Gospod župan konstatuje sklepčnost odbora, otvori sejo, imenuje kot overovatelja zapisnika današnje seje gg. Umeka in Barboriča ter preide k dnevnemu redu: 1. Čitanje zadnjega zapisnika z dne 11. maja 1904 št. 830. Zapisnik se prečita ter odobri. 2.) Poročilo županstva o izvršeni dražbi sejsmske šotornine in prostornine. Ko je gospod župan naznanil, da je pri dražbi 18. maja t. l. stavil g. Franc Košiček iz Rudolfovega najvišji ponudek v znesku 5150 K se dražba po soglasnem

sklepu dobri, pobiranje prostornine in šotarnine odda v zakup gospodu Franc Košičku pod odobrenimi pogoji za 5150 K za tri leta to je: od 1. junija 1904 do 31. maja 1907. — 3.) Poročilo vodovodnega odseka. Gopod župan poroča, da je mestni zastop v svoji seji dne 2. maja sklenil, da stranke, stanujoče v hiši št. 262 imajo plačati za upeljavo vode, vsaka 12 K na leto. Iz razlogov, da bi taka posebna pristojbina neugodno delovala na druge posestnike je vodovodni odsek sklenil, da mestni zastop ta svoječasni sklep razveljavi, ter vsako posebno pobiranje za upeljavo vode popolnoma opusti. Po debati v tej zadevi se predlog odseka z večino glasov sprejme. 4.) Poročilo županstva o pritožbi g. Janeza Petriča proti podelitvi dovoljenja stavbe hiše g. Andreja Agnitscha. Gospod župan prebere pritožbo Janeza Petriča, katera se glasi: Ugovarjam toraj sledeče: Mestno županstvo je brez moje vednosti dovolilo, stavbo graditi Andreju Agnitschu. Ni se gledalo na to, kakor se je za časa pokojnega Wolfa na škodo hiše moje. Graditi se je stavba začela prav na tistem v simpatičnem potu, ter oskrunili ste mi hišo na veljavi, ako mestno županstvo to tako pusti. Torej uljudno prosim, da bi mestno županstvo blagovolilo zid po postavi nazaj pomakniti. Drugače prisiljen sem druga pota ukreniti, in pognati se za pravico revnih in bogatih. V Rudolfovem, dne 20. maja 1904. Janez Petrič, zidar. — Na to poda g. župan obširno pojasnilo glede stavbene črte ter povdarja, da je ulica na koncu med Agnitschevo in Rosmanovo hišo 4-65 m. široka, ter da se bo širjava ulice morala nadaljevati, ko se bode hiše na drugi strani svoj čas zidale, ne gre pa, da bi se g. Agnitschu dovolilo zidanje v ovinku, pač pa se je potegnila ravna črta po ulici in je isti brezplačno odstopil zemljišča pred hišo v daljavi 5-80 X 1-40 m., kakor tudi umaknil vrtno škarpo za 70 cm. tako, da je na zgornjem delu ulica pridobila na prostoru. Ko bodo nasprotne hiše v določeni stavbeni črti stale, bo ulica širija, s tem laglje pristopna in pravilnejša. Po debati, v kateri so razni gg. odborniki povdarjali, da hišnim posestnikom, kateri hočejo svoje hiše bodisi popraviti ali novo graditi, sosedje z raznimi težavami nasprotujejo, ter da mora občina gledati na to, da se v Novem mestu kolikor mogoče pospešuje in podpira veselje do popravljanja starih kakor tudi zidanja novih hiš, nadalje, da Janez Petrič ni hišni posestnik, toraj tudi ugovarjati ne more proti stavbi g. Andreja Agnitscha. G. župan predlaga, da se ugovor Janeza Petriča kot neutemeljen odbije. Ta predlog se soglasno sprejme. 5.) Volitev enega člana v upravni odbor mestne hranilnice. Izvoli se soglasno g. Adolf Pauser jun. — 6.) Volitev preglejevalcev računskega zaključka mestne hranilnice za l 1903. Kot preglejevalci se izvolijo g. spodje: Gandini, Pauser, Vidic. 7.) Poročila ubožnega odseka. Na predlog ubožnega odseka se Dolhofova ustanova podeli sledečim revežem: Jeri Bevčič, Amaliji Hočevar, Ivani Ilovar, Jozefi Kobe, Mariji Kobetič, Marku Radež, Urši Reške, Franja Ruš, Ani Skul in Mariji Žagar. 8.) Slučajnosti. Gospod župan prebere menilno pogodbo z Nežo Zupančič iz Cegelnice glede menjave njene hoste z njivo mestne občine ter predlaga, da se ta pogodba odpošlje vis. deželnemu odboru v odobrenje. Ker je ta zamenjava glede na arondiranje mestne hoste priporočljiva, predlaga, da mestni odbor to pogodbo odobri. Ta predlog se soglasno sprejme. — Ker je dnevni red končan, g. župan sejo zaključí.

Umrlí so:

18. maja: brat Ivan Nepomuk (Pavel) Dermota, brat lajik frančiškanskega reda, 60 let, rak.
22. maja: Anton Možina, gostilničarja sin, 2 1/2 leti, tuberkuloza, hiš. št. 101.
26. maja: Ivana Grom, soproga pisarniškega pomočnika, 30 let, tuberkuloza, h. št. 122.
28. maja: Uršula Reški, uradnikova vdova, 82 let, ostarelost, h. št. 91.

Loterijske številke.

TRST, 14. maja	1	44	37	88	59
GRADEC, 21. maja	87	13	3	69	88
TRST, 28. maja	77	67	13	30	26

Tržne cene dne 30. maja 1904 v Rudolfovem.

Imenovanje	Hektl. po		Imenovanje	Hektl. po	
	K	h		K	h
Šenica	13	98	Leča	—	—
Rž	12	03	Bob	—	—
Koruza	11	38	Ajda	12	36
Oves	7	48	Proso	11	38
Ječmen	9	76	Soršca	11	38
Krompir	5	85	Lan	—	—
Fižol	11	38	Jajca po 8 za 40 vinarjev.	—	—
Grah	—	—			

Naslednje knjige

prodaja po jako nizki ceni Alojzija Turk v Rudolfovem, Mej vrti št. 157:

„Dom in Svet“ 4. leto vezan, 6., 7., 8., 9. in 10. leto nevezan. — „Cvetje“ več letnikov. — „Življenje Marije in sv. Jožefa“. — „Kristusovo življenje in smrt.“ — „Življenje svetnikov in svetnic božjih.“ — Sancti Franziszi Glöcklein“ več letnikov. — „Die Posaune des heil. Kreuzes.“ — „Der Krenzfahrer.“ — Več knjig „družbe sv. Mohorja“.

Vsaka rodbina

naj bi v svoj prid rabila le

Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo

kot primes vsak-
danji kavni pijači.

94.1/c

Od c. kr. deželne vlade dovoljena koncesija za posredovanje služb za višji in nižji stan.

Kdor želi službovati v Mariboru ali pa v kakeršnem koli kraju avstrijsko-ogerskega cesarstva, ali če želi kdo od tukaj dobiti kako pomoč, naj se obrne na

Karol Duller-ja,

Tegethofova cesta št. 34, v Mariboru (Štajersko).

Tudi se dobé po ceni in najokusnejše sveže

klobase (salami)

(35-3-1)

1 kg. 2 kroni. Razpošilja na povzetje

Karol Duller, Novomeščan,

v Mariboru, Tegethofova cesta št. 34, Štajersko

Vsaki pondeljek in torek

(razven praznikov)

ordinira v hotelu „pri Schwarzu“
v Novem mestu od 9. ure zjutraj do
5. ure popoldne zobozdravnik

dr. A. Praunseis.

Plombiranje in stavljenje novih zob in
celih zobovji itd.

(154-0-1)

Bilanca

Aktiva

mestne hranilnice v Novem mestu dné 31. decembra 1903.

Pasiva

Račun hipotečnih posojil	1,670.950	69	Račun vlog	2,470.023	80
„ „ obresti	19.039	76	„ hipotečnih obresti: Predplačane	8.665	67
„ „ menic	199.329	—	„ men. obresti: L. 1903 predplačane	3.003	48
„ „ meničnih obresti: Zaostale	5	19	„ davkov in pristojbin: Saldo l. 1902	120	40
„ „ tekoči	160.870	88	„ zgube in dobička: Čisti dobiček	16.607	59
„ „ zalog	3.760	—			
„ „ založnih obresti: L. 1903 zaostale	—	95			
„ „ efektov	381.710	61			
„ „ efektnih obresti: L. 1903 viseče	5.430	07			
„ „ zamudnih obresti: L. 1903 zaostale	1.200	51			
„ „ inventarja	697	59			
„ „ zavarovalnin	26	26			
„ „ uradnih stroškov	80	85			
„ „ pro diversi	2.026	58			
„ „ blagajne	53.292	—			
	2,498.420	94		2,498.420	94

Ravnateljstvo mestne hranilnice v Novem mestu.

(142-2-2)

Prav lepa
in prostorna **prodajalna**

v Novem mestu, na glavnem trgu št. 94 je z 18. avgustom 1904, pod ugodnimi pogoji za odati.

Natančneje ravno tam.

(134-3-2)

Kdor hoče dobro vino piti
Mora k Jakšetu v Kandijo priti.
Tam dobi se rizling, ortliber —
— črnina, portugalc
Ne bo se kesal nikdar Kranjc!

Pri gozdnem uradu v Steinwand, pošta Toplice pri Rudolfovem se sprejme

(148-01)

več ogljarjev

kateri les sami pripravljajo. Natančneje pri imenovanem uradu.

Hotel „pri Zvezdi“ v Novem mestu.

Vsak ponedeljek in torek
od 8. do 6. ure

plombovanje, operacije, zamena posameznih zob in celih zobovij v kavčuku ali zlatu, z nebesom ali brez njega, po najmodernejih metodah

**zobozdravniška
ordinacija**

Vsa zobnotehniška dela se izvršujejo v koncesioniranem zobnotehniškem ateljeju

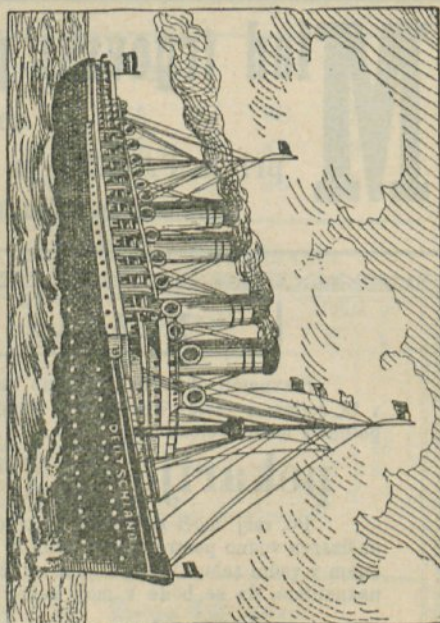
(115-0-3)

Otona Seydla.

AMERIKO.

Zelo znižane vozne cene

Sedaj 70 gld.

Preje 105 gld.

Ravno ista vožnja in postrežba
kakor preje.

(234-24-17)

Iz Ljubljane v Novi-York samo 70 gld.

s prosto, dobro hrano že v Hamburgu
v dežele: Pennsylvanija, Ohio, Illinois, Minnesota, Montana, California itd. toliko višje, kolikor je tarifna cena po ameriški železnici; s priznano najboljšimi parniki družbe Hamburg-Amerika-Linie.

Kdor je odločen potovati in da se mu dober prostor preskrbi, pošlje naj 20 kron are na moj naslov:
Fr. SEUNIG — Ljubljana — Dunajska cesta št. 31.

Keil-ov lak

najzvrstnejše mazilo za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela glazura za umivalne mize 45 kr.

Keil-ov zlati lak za okvirje 20 kr.

Keil-ovo črnilo za tla 45 kr.

Keil-ov lak za slamnike v vseh barvah je vedno v zalogi pri

Adolf Gustin-u

v Rudolfovem.

(110-6-4)

Stanovanje

obstoječe iz treh sob, kuhinje in zraven spadajočih prostorov je takoj oddati pri gosp. Ludvik Ferliču v Rudolfovem, Glavni trg št. 62. (111-0-3)

Prodajam po nizki ceni še dobro rabljiv

= šivalni stroj. =

(120-3-3)

Franjo Picelj, čevljar v Novem mestu.

Zaloga:

FRAN ZEMAN, Ljubljana

Poljanska cesta št. 24.

(79-7-6)

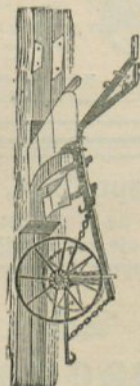
Motori Patent-Adam, najcenejša gonilna moč za kmetijstvo ali mine in žage, katerim voda primanjkuje; čez 4000 te vrste že v rabi, stroški za eno konjsko moč v 1 uri 4-6 vln.; nobenega knjičarja ni treba.

Klepalni stroj za kose, s katerim tudi ženske ali otroci kose in srpe pravilno sklepejo; cena 8 kron za komad.

Nutrin redna štupa za svinje, krave ali konje; živina hitro debeli in postane krepkejši, tudi več boleznih se ohrani; 5 kom. stane 6 K.

Matilnice gepeljni in drugi stroji najboljših vrst.

Berite, jako koristno!

Kdor ljubi

(78-24-6)

nežno, čisto lice brez pëg, mehko in gladko kožo ter cvetočo polt, umiva naj se z znanim medicinskim

Bergmann-ovim liljinim milom

(s znakom: 2 rudarja) tvrdke **BERGMANN & Co.**
Draždane in Tečen ob Elbi.

Dobiva se tudi po 80 h komad pri lek. S. pl. SLADOVIČ-u in v trgovini g. Alf. OBLAK-a v Novem mestu.

Imam v kleti

= več sto hektolitrov =

pristnega belega in črnega vina, nekaj rakije in brinovca ter namiznega olja lastnega pridelka. Vse solidno postavljeno na tukajšnji državni kolodvor po primerno nizki ceni.

Ivan Pujmann,

(258-15-15) posestnik in trgovec Vodnjan-Dignano, Istra.

POZOR!

Ženske lase zmešane in rezane kupujem na malo in veliko. Plačam od zdaj mnogo višjo ceno. — S tem

opozarjam nabiralce las na moj naslov. — Ivan Svetec, brivec, Rudolfovo, Glavni trg (nasproti mestne hiše). (272-24-14)

Zdravje je največje bogastvo.

Ustanovljeno l. 1360. **Kapljice sv. Marka.**

Te glasovite in nedosegljive „kapljice sv. Marka“ se uporabljajo za zunanjo in notranjo uporabo. Osobito odstranjujejo trganje in koljenje po kosteh, nogah in rokah, ter izlečijo vsaki glavobol. One delujejo nedosegljivo katar, urejujejo izmečke, manjkati v nobeni meščanski in kmetijski hiši.

Dobiva se samo: „Mestna lekarna, Zagreb“. — Raditega naj se naroča naravnost pod naslovom: Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg, števil. 50, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali povzame. Manj, kakor 12 steklenic se ne pošlje. Cena je naslednja in sicer franco postavljeno na vsako pošto:

1 ducat (12 stekl.) 4 K — v 3 ducati (36 stekl.) 11 K — v 5 ducatov (60 stekl.) 17 K — v 1 ducat (24 stekl.) 8 K — v 4 ducati (48 stekl.) 14 K 60 v 5 ducatov (60 stekl.) 17 K — v

Na razpolago imam na tisoče priznanih pisem, katerih mi ni mogoče radi pomanjkanja prostora navesti. Zato navajam samo imena nekaterih gospodov, ki so uporabljali „kapljice sv. Marka“ z najboljšim uspehom, ter popolnoma ozdravili: Ivan Baretinčić, učitelj; Stjepan Barić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Janko Kisulj, kr. nadlogar; Stjepan Seljančić, seljak; Sofija Vukelić, šivilja itd. itd.

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg, števil. 50., poleg cerkve sv. Marka. Ustanovljeno l. 1360.

Zdravje je največje bogastvo.

Zahtevajte pri nakupu

(125-24-3)

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „jelen“.

Ono je

zajamčeno čisto

in brez vsake škodljive primesi.

Pere izvrstno.

Varstvena znamka.

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

GEORG SCHICHT, Aussig. — Največja tovarna te vrste
Dobiva se povsod! na evropejskem ozemlju. Dobiva se povsod!

Matko Malovič

mizar v Novem mestu
v lastni hiši poleg davkarije.

Priporočam se vljudno slav. občinstvu in prečast. duhovščini tukaj in po deželi za vsa k

mizarški stroki

spadajoča dela, katera izvršujem s stroji solidno, točno in ceneje nego vsak drugi. Za vsa pri meni zgotovljena dela jamčim eno leto! V zalogi imam tudi vedno gotove mrliške krste vsake velikosti ceneje nego drugje. (55-10-4)

Mizarški pomočnik in učencec

se takoj vsprejmeta.

Natančneje pri **IVAN KASTELIC-u**, mizarškem mojstru v Novem mestu. (144-0-1)

Razpis zmanjševalne dražbe

katera se bo vršila pri Beli cerkvi (143)

10. junija 1904 ob 10. uri dopoldne

za popravo župnijske cerkve in župnijskih gospodarskih poslopij istotam po predloženem načrtu in odobrenem troškovniku do skupnega zneska 5250 K. — Ti so v upogled do dražbe v tukajšnjem župnišču.

Stavbeni odbor pri Beli cerkvi.

Hiša št. 258 v Rudolfovem

je takoj na prodaj pod ugodnimi pogoji. — Več pove lastnik g. Ludovik Ferlič, gostilničar in mesar v Rudolfovem, Glavni trg št. 62. (112-0-3)

Sprejme se

kovaški pomočnik,

kateri zna dobro vozove izdelovati, pri Petru Gorupiču, kovaškemu mojstru v Kandiji pri Rudolfovem. (121-3-3)

Lepe obhajilne podobice

dobivajo se v prodajalni
J. Krajec nasl. v Rudolfovem. (63-6-6)

Prodaja

po originalnih tovarniških cenah po predležočih tovarniških cenikih.

Glavna zaloga

za Rudolfovo pri Franc-u PLETERSKI trgovina z mešanim blagom.

Vsaka res praktična gospodinja,

katera dobro email kuhinjske posode ne le po čisti zunanosti barve, temveč samo le po nje vstrajnosti, trpežnosti pri rabi in nizki ceni čišla, kupuje dandanes edino le sivo emailirano

secesijon-email-
kuhinjsko posodo

komanditne družbe P. WESTEN, Šopronj-Ligetfalu.

Glavna zaloga

za Rudolfovo pri Franc-u PLETERSKI trgovina z mešanim blagom.

Prodaja

po originalnih tovarniških cenah po predležočih tovarniških cenikih.

Ravnokar je pričela izhajati
rusko-japonska

Naznanilo

Veliki boj v Vzhodni Aziji med belim in rumenim plemenom se je začel. Gotovo je, da bo boj dolgotrajen in krvav. — Že dosedanji dogodki so razburili ves svet in tudi v slovenskem narodu vsi sloji z napeto pozornostjo zasledujejo bojne dogodke.

Odkar so azijske tolpe pred stoletji preplavljale naše dežele, morale in požigale po evropskih pokrajinah, še ni bilo tako velikega in pomenljivega boja med belim in rumenim človekom.

Zato se je odločilo založništvo „Dom in Sveta“, da začne izdajati pod naslovom

Vojska na Daljnem Vzhodu

natančen popis boja in tamošnjih krajev.

To delo izhaja v snopičih po šestnajst strani dvakrat na mesec. Vsak snopič ima svoj zavitek.

Preskrbljeno je, da bo delo bogato okrašeno z mnogimi slikami.

Da se more vsakdo naročiti na to velezanimivo delo, smo nastavili ceno kar najnižje. Naročnina za en letnik (24 snopičev) stane 4 K 80 v. Pol letnika (12 snopičev) stane 2 K 40 vin. Posamezni snopiči se dobe v bukvarnah edino le po 20 v.

Naročnina se naj pošilja na naslov:

Upravništvo „Dom in Sveta“ v Ljubljani.

Na naročila brez naročnine se ne bo oziralo!

VOJSKA

NA

DALJNEM

VZHDANJU

V RUSIJI

Vsebina I. snopiča:

Vojska se je začela. — Kdo se vojskuje? — Port Artur. — Japonska zvižga. — Prvi strel na morju. — Po prvem boju. — Japonski načrt. — Rusija se pritožuje. — Japonci se izgovarjajo. — Morski boj pri Cemulpu. — Iz japonskega romana.

Slike:

Zgradbe za Azijsko Rusijo na pariški razstavi. — Kronanje ruskega carja Nikolaja II. v Moskvi l. 1894. — Ruske carske insignije. — Ruska carska rodbina. — Port Artur. — Port Artur. Pristanišče in trdnjava. — Rusko bojno brodovje pred Port Arturjem ob začetku vojske. — Ruska oklopnica „Retvizan“. — Mucu Hito, japonski cesar. — Haruko, japonska cesarica. — Japonski admiral Togo, napadalec Port Arturja. — Japonci se izkrcavajo na Koreji. — Japonski pomorski minister admiral Jamamoto. — Male japonske torpedovke napadajo ruske oklopnice.

ZALOŽBA „DOM IN SVETA“

Priporoča se skupno naročanje!

Kdor naroči deset izvodov, dobi enega zastonj!

